

PĀRSKATS PAR TIESNEŠU ĒTIKAS KOMISIJAS DARBU

par laiku no 2019.gada līdz 2022.gada 10.maijam

Atbilstoši likuma „Par tiesu varu” 91.⁴panta 4.daļai Tiesnešu ētikas komisija sniedz Tiesnešu konferencei pārskatu par savu darbu.

Tiesnešu ētikas komisijas sastāvs (ievēlēts 2020.gada 26.maijā un 2.jūnijā):

komisijas priekšsēdētāja – Dace Skrauple – Zemgales apgabaltiesas tiesnese,

komisijas priekšsēdētājas vietniece – Adrija Kasakovska – Zemgales rajona tiesas tiesnese,

komisijas locekļi -

- Iveta Andžāne – Zemgales rajona tiesas tiesnese,
- Madara Ābele – Rīgas apgabaltiesas tiesnese,
- Aija Jermacāne – Rēzeknes tiesas tiesnese,
- Anda Kraukle – Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesnese,
- Baiba Lielpētere – Vidzemes rajona tiesas tiesnese,
- Dace Mita - Augstākās tiesas senatore,
- Lauma Paegļkalna – Augstākās tiesas senatores p.i.,
- Inese Laura Zemīte – Augstākās tiesas senatore.

Tiesnešu ētikas komisijas sastāvs laikā no 2016.gada 23.maija līdz 2020.gada 23.maijam:

komisijas priekšsēdētāja – Dzintra Amerika – Augstākās tiesas senatore,

komisijas priekšsēdētājas vietniece – Dace Skrauple – Zemgales apgabaltiesas tiesnese,

komisijas locekļi -

- Iveta Andžāne – Zemgales rajona tiesas tiesnese,

- Madara Ābele – Rīgas apgabaltiesas tiesnese,
- Ināra Jaunzeme – Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesnese,
- Adrija Kasakovska – Zemgales rajona tiesas tiesnese,
- Baiba Lielpētere – Vidzemes rajona tiesas tiesnese,
- Normunds Salenieks – Augstākās tiesas senators,
- Agnese Skulme – Zemgales rajona tiesas tiesnese.

Vēršama uzmanība, ka 2022.gadā būs nepieciešamas vēlēšanas jaunu Tiesnešu ētikas komisijas locekļu ievēlēšanai, jo diviem no Komisijas locekļiem 2022.gada septembrī un novembrī beigsies pilnvaru termiņš, un šā gada sākumā Komisijas locekle, Augstākās tiesas senatore Dace Mita devās mūžībā.

Saskaņā ar Tiesnešu ētikas komisijas reglamentā noteikto komisijas sēdes tiek sasauktas pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā reizi 3 mēnešos.

Pārskata periodā sasauktas 44 komisijas sēdes, no kurām

2019.gadā 13 sēdes,

2020.gadā 13 sēdes,

2021.gadā 13 sēdes,

2022.gadā (līdz 10.maijam) 5 sēdes.

Pārskata periodā Tiesnešu ētikas komisija ir sagatavojusi atzinumus un skaidrojumus:

2019.gadā 2 atzinumus un 1 skaidrojumu,

2020.gadā 6 atzinumus un 3 skaidrojumus,

2021.gadā 6 atzinumus,

2022.gadā (līdz 10.maijam) 2 atzinumus.

Tiesnešu ētikas komisija ir apspriedusi un sniegusi rakstveida atbildes uz privātpersonu iesniegumiem, kuru iesniedzēji pārsvarā ir sūdzējušies par viņuprāt nepareizi izlemtiem procesuāla rakstura jautājumiem:

- 2019.gadā 33 iesniegumi,
- 2020.gadā 47 iesniegumi,
- 2021.gadā 29 iesniegumi,
- 2022.gadā (līdz 10.maijam) 31 iesniegums.

Skaidrojumi un atzinumi tapuši par visdažādākajām tēmām, piemēram,
par tiesneša izturēšanos un izteikumiem tiesas sēdē,
par tiesneša izturēšanos ģimeniskā konfliktā,
par tiesneša objektivitāti,
par *ad hominem* argumentu izmantošanu diskusijā,
par tiesneša rīcību, izmantojot tiesneša amata prestižu sadzīviskā konfliktā,
par tiesas priekšsēdētāja un tiesneša rīcību saistībā ar lietu sadali,
par ar tiesību zinātnēm nesaistītu mācību apmeklēšanu tiesas darba laikā un to saskaņošanu ar tiesas priekšsēdētāju,
par tiesnešu administratīvo imunitāti,
par tiesneša dalību augstskolas Tiesību zinātņu studiju programmu padomes darbā,
par *ex parte* sarunām,
par tiesneša atstāšanās no lietas izskatīšanas,
par piedalīšanos pašpārvaldes vēlēšanās,
par ārkārtējās situācijas laikā noteikto aizliegumu pārkāpšanu,
par tiesneša komunikāciju sociālajos tīklos un privātajā sarakstē,
par tiesneša iespējamiem reputācijas riskiem,
par tiesneša nesadarbošanos ar Tiesnešu ētikas komisiju, un citi.

Tiesnešu ētikas komisijas sēdēs tiek izskatīti visi iesniegumi un sūdzības. Ja tiek saskatītas pazīmes, kas norāda uz iespējamu tiesnešu ētikas normu pārkāpumu, iesaistītās personas tiek lūgtas sniegt komisijai iesniegumā norādītās situācijas skaidrojumu, tomēr vairākumā šo gadījumu Tiesnešu ētikas kodeksa normu pārkāpumi netiek konstatēti.

Atbildēs iesniedzējiem šādos gadījumos tiek norādīts, ka Tiesnešu ētikas komisijas kompetencē nav izskatīt privātpersonu iesniegumus, savukārt procesuāla rakstura jautājumi, ja netiek saskatīts iespējams ētikas normu pārkāpums, kuru Komisija varētu izskatīt pēc savas iniciatīvas, ir risināmi atbilstošajos procesuālajos likumos paredzētajā kārtībā.

Lai uzlabotu Tiesnešu ētikas komisijas darba organizāciju un efektivitāti, kā arī, ņemot vērā mainīgos dzīves apstākļus un normatīvā regulējuma izmaiņas, pārskata periodā tapusi jauna Tiesnešu ētikas kodeksa redakcija, ko 2021.gada 2.februārī apstiprinājusi Tiesnešu konference.

Savukārt 2021.gada 30.aprīlī Tieslietu padome apstiprinājusi jaunu Tiesnešu ētikas komisijas reglamenta redakciju.

Tiesnešu ētikas komisijas anonimizēti atzinumi, skaidrojumi un lēmumi – šobrīd kopumā 80 – ir atrodami un izlasāmi Tiesu mājaslapā interneta vietnē www.tiesas.lv.

Turpat atrodama arī visa informācija saistībā ar Tiesnešu ētikas komisiju – tās sastāvs, Latvijas tiesnešu ētikas kodeksa teksts, tiesnešu uzvedības Bangaloras principi, izraksts no likuma „Par tiesu varu”, Tiesnešu ētikas komisijas reglamenta teksts un kontakti – komisijas e-pasts un korespondences adrese.

Tiesnešu ētikas komisijas
priekšsēdētāja Dace Skrauple

*Dokuments parakstīts elektroniski ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.

